

**Kommunal målsetning
for
hjorteviltforvaltningen
i Rømskog kommune.**

Vedtatt i viltnemda. 05.03.2013 sak.06/13.

Kommunal målsetning for hjorteviltforvaltningen i Rømskog

Den kommunale forvaltningen av hjortevilt bygger på naturmangfoldloven og viltlovens §1:

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

1. Overordnet kommunal målsetting:

Rømskog kommune skal ha en biologisk sunn hjorteviltstamme som er produktiv og bærekraftige i forhold til beitetilgang og artsmangfold i naturen og som minimaliserer konflikter med trafikken, jord- og skogbruksnæring, private hager og øvrig friluftsliv. Innenfor disse rammene skal hjorteviltet forvaltes til beste for verdiskapningen i landbruksnæringen og lokale jegerinteresser.

2. Mål og avskyting for hjorteviltet:

2.1 Elg

2.1.1 Mål for elgforvaltningen

Rømskog kommune ønsker en stabil elgbestand

- Gjennomsnittlig slaktevekt i planperioden skal ikke synke
- Beiteutnyttelsen skal i gjennomsnitt ikke overstige 35 % av årlig kvistproduksjon for furu.
- Beiteutnyttelsen skal ikke overstige 35 % av siste års skuddproduksjon på prefererte beitearter (ROS)
- Trafikkdrept elg skal ikke overstige 5 % av tildelt kvote i planperioden
- Ku/okse forhold 2:1 i forhold til sett-elg
- Avskyting på 50/50 - % fordeling på begge kjønn i kalv/ungdyrklassen
- Øke andelen stor okse

Kalveførende kuer bør gis et sterkt vern og tas ut når det er nødvendig for å regulere bestanden.

Dersom elgbestanden utsettes for ulvepredasjon må uttaket av elg vurderes fortløpende i forhold til antall dyr, samt kjønn og alder. Dette betinger en robust målsetting med justeringsmuligheter og bestandsplaner med tilstrekkelige rammer og mulighet for valda til årlig tilpassing.

2.1.2 Avskyting av elg

For de jaktområdene som ikke er tilknyttet et bestandsplanområde skal fellingstillatelsen gis etter § 21 i form av kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 ½ år og eldre) og voksen hanndyr (1 ½ år og eldre).

Uttak etter den modellen settes til:

62 % kalv, 18 % voksne hunndyr 1 ½ år og 20 % voksne hanndyr 1 ½ år

Etter forskriften kan ikke kommunen kreve at bestandsplanen inneholder flere dyrekategorier enn de som er oppgitt i § 21 (kalv, voksne hunndyr 1 ½ år og eldre og voksne hanndyr 1 ½ år og eldre). Bestandsplanområdet fremmer andre modeller.

Ved bruk av følgende modell: Uttaket av kategoriene eldre ku (2 ½ år og eldre) 18 %, eldre okse (2 ½ år og eldre) 18 % og kalv/ungdyrkategorien 64 % med 50/50 - % lik fordeling på begge kjønn.

Uttaket i bestandsplanområdet utføres i henhold til den kommunale målsetningen.

2.1.3 Elgforvaltning i ulverevir

- Kommunen sammen med bestandsplanområdene og fylkesmyndighetene har ansvar for å forvalte elgen innenfor ulverevirene.
- Kommunen ønsker en høstbar elgstamme innenfor hele kommunen.
- Valdene bør legge opp en strategi for å forvalte elgen i et ulverevir

I forvaltningsområder med ulverevir legges dette som grunnlag for avskytningen innen valdet:

- Kartlegge der sommerpredasjonen av elg forekommer gjennom observasjon av ulvemøkk på skogsbilveiene
- Observasjon av kalveandel pr. ku
- Innenfor ulverevir der elgpredasjonen er høy, frarådes uttak av eldre ku
- Øke uttaket av andelen kalv

2.2 Rådyr

2.2.1. Mål for rådyrforvaltningen

Rømskog kommune har en lavere rådyr bestand enn de andre kommunene i Østre elgregion. Tettheten er i kulturlandskapet inne bygda og langs fylkesveien.

Kommunen ønsker å øke bestanden.

- Spare eldre geiter.
- Trafikkdrept rådyr skal ikke overstige 10 % av tildelt kvote i planperioden

2.2.2 Avskytning av rådyr

Det bør tilstrebes et uttak på ca. 50 % kalver, 30 % eldre bukk og 20 % eldre geit.

3. Minsteareal for elg, hjort og rådyr

I Rømskog kommune er det ved forskrift av 12.06.2003 vedtatt følgende minsteareal:

- 2000 daa pr. elg
- 3000 daa pr. rådyr

I henhold til § 9 i forskrift om forvaltning av hjortevilt kan kommunen ved tildeling av fellingsretter fravike minstearealet ved jakt på elg og rådyr med inntil 50 %. Vedtaket må begrunnes i ulikheter i viltartenes levekår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, eller den skaden den påfører andre næringer, eller andre ekstraordinære forhold.

Pr. i dag er det ikke grunnlag for åpning av jakt på hjort.

På grunn av ulvens predasjon på hjorteviltet er det stor usikkerhet med hensyn på fellingskvotenes størrelse. Dette medfører at kvotene må kunne justeres i bestandsplanperioden.

4. Krav til bestandsplanområdet

Et bestandsplanområde skal være sammenhengende og ha en avgrensning og form slik at en vesentlig del av elgbestanden til enhver tid befinner seg innenfor området. Dersom bestandsplanområdene er små vil utviklingen i for stor grad være avhengig av hva som skjer i naboområdene, og det er en risiko for at ingen føler tilstrekkelig ansvar for utviklingen. Etter forskriften skal et bestandsplanområde være på minst 20 ganger minstearealet. Rømskog kommune mener at kommunen deles inn i tre planområder.

En god hjorteviltforvaltning forutsetter et godt samarbeid og minst et kontaktmøte mellom bestandsplanområdene i året.

Etter forskriftens § 23 kan kommunen tillate kvotefri jakt på rådyr i vald eller bestandsplanområde med et tellende areal som er større enn 20 ganger minstearealet, eller minst 10 000 dekar. Kommunen vil i henhold til forskriften kreve avskytningsplan.

5. Sikkerhet ved jakt.

Kommunen ønsker at all jakt skal utøves på en sikker måte og slik at risikoen for uhell er så liten som mulig.

I henhold til forskrift om hjorteviltforvaltning § 12 skal det være en valdansvarlig representant som er ansvarlig for å holde løpende kontakt med kommune og nabolag. Etter § 26 a i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst skal hvert jaktlag utpeke en ansvarlig jaktleder. Den enkelte jeger har likevel det fulle ansvar for egen jaktutøvelse og jaktlederen har ikke noe formelt ansvar for eventuelle uhell.

Alle bestandsplanområder skal ha utarbeidet egne forpliktende retningslinjer / bestemmelser vedrørende utøvelse av jakt og overtredelse av bestandsplanen med beskrevne reaksjonsformer.

6. Viltpåkjørsler

Bestandene av elg og rådyr bør holdes på et nivå som gir et begrenset antall viltpåkjørsler.

Forebyggende arbeid med rydding av frisktsoner langs veiene skal prioriteres ved samarbeid med Statens vegvesen og grunneierne.

7. Skader på skog og innmark

Skader skal holdes på et akseptabelt nivå som ikke gir vesentlig økonomisk skade. Overbeite må reguleres i forhold til bestandsnivå og uttak i bestandsplanområdet.

8. Biologisk mangfold og beitegrunnlag.

Bestandene av hjortevilt bør holdes på et nivå som ikke medfører en vesentlig trussel mot det biologiske mangfoldet.

Det gjennomføres beiterregistreringer i samarbeid med Elgregion øst hvert 3/5 år.

9. Interkommunalt samarbeid.

Kommunen vil arbeide for videreføring av Elgregion øst som et samarbeidsforum for en felles hjorteviltforvaltning. Rømskog kommune og rettighetshaverne skal ha et tett og forpliktende samarbeid med myndigheter og rettighetshaverne i nabokommunene.

10. Presisering av begrepet ”vesentlig avvik” fra bestandsplan

En vellykket hjorteviltforvaltning er avhengig av at forvaltningsvedtakene er forutsigbare, og at regelverket er utformet slik at rettighetshaverne vet hva de må forholde seg til.

§ 19, 3.ledd i Forskrift om forvaltning av hjortevilt lyder:

”Kommunen kan vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele ny fellingstillatelse ved vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området eller ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, herunder avvik i forhold til årlig planlagt avskyting i antall, kjønn eller alder.”

Kommunen vil presisere følgende i forhold til § 19:

- Det er aldri vesentlig avvik dersom det skytes yngre dyr enn det som er vedtatt i bestandsplan og plan for årlig avskyting.
- Bestandsplanområdet kan årlig, og etter egen vurdering, overskride vedtatt plan for årlig avskyting med inntil 10 % av antallet i vedtatt plan for årlig avskyting. Avviket rettes i løpet av planperioden.
- Planområdet kan overføre 10 % kvote til senere år i perioden. Ved planperiodens slutt faller ubenyttet kvote bort.
- Det skal anses som vesentlig avvik i et planområde dersom det et år skytes mer enn 10 % ut over antall tildelte eldre kuer og eldre okser i planen for årlig avskyting.
- Kommunen kan nedklassifisere dyr når det er tydelig mindreverdige i forhold til gjennomsnittsvekten til aldersklassen.

11. Næring og rekreasjon.

Hjorteviltbestanden skal innenfor rammene av målene for bærekraftig forvaltning gi en høy og mest mulig stabil avkastning som grunnlag for verdiskapning i landbruksnæringen.

Dagens tilgang til jakt på hjortevilt er et verdifullt aktivum for bygdesamfunnet som må videreføres.

12. Forutsetninger for oppnåelse av målsetting innen hjorteviltforvaltningen:

Kommunen gir romslige kvoter for å kunne gi muligheter for tilpasninger. Dette medfører at bestandsplanområdene tar ansvar for avskytingen i forhold til bestandsmålene.

Kommune og rettighetshavere skal til enhver tid tilstreber å inneha så stor kunnskap om elgbestanden som mulig. Dette gjelder både størrelse på bestanden, alders- og kjønnssammensetning og slaktevektutvikling. For å få til dette kreves:

- a. Nøyaktig og riktig føring av SETT-ELG.
- b. Veiing av alle skutte dyr
- c. Jegere lærer seg riktig aldersbestemmelse av skutte dyr
- d. At det med jevne mellomrom gjennomføres beiteundersøkelser
- e. At det gjennomføres kontrollordninger for skutte dyr
- f. At det ved behov iverksettes andre tiltak for å kartlegge elgstammens størrelse og tilvekst.